

6 Nozems, provo's en hippies

INTRO 10 maart 1966

'Wat is hier aan de hand?' Verbaasd staart Jan naar de witte rook verderop in de Raadhuisstraat. Het is druk en er staan veel mensen te kijken. De koets is net voorbijgereden in de richting van de Westerkerk. Jan hoort geschreeuw en zelfs wat applaus. Wat gebeurt er toch? Wil iemand de koningin vermoorden? Dat kan niet waar zijn? Dan hoort hij achter zich mensen fluisteren. Hij vangt wat woorden op: rookbom, provo's, protest. Jan kijkt naar het geweer dat hij in zijn handen heeft. Moet hij iets doen? Hij is net in militaire dienst en zijn opdracht was duidelijk: 'Prinses Beatrix gaat trouwen met Claus von Amsberg. Het bruidspaar rijdt in een koets naar de kerk. Jullie vormen de erewacht. Stil blijven staan dus!' Maar toch ... het bevalt Jan niet. Wie durft er een rookbom te gooien naar de toekomstige koningin? Is er geen respect meer voor het koningshuis? Zo iets doe je niet!

Herinnering van Jan de Valk

De vraag van deze paragraaf is:

Welke jongereculturen ontstonden in de jaren zestig?

WB 56 INTRO BLZ. 146

Jeugdland definitief bevrijd

Eind jaren zestig was 'jeugdland' definitief bevrijd. Jongeren hadden bewegingsvrijheid, er waren plaatsen waar men elkaar kon treffen, er was geld, er waren genotsmiddelen en er was het besef dat men zelf een eigen 'jeugdland' kon scheppen. Eerst op straat, op school, en later in de soos, het café of de disco. De toegenomen welvaart en vrije tijd gaven de jeugd allerlei mogelijkheden.

Vrij naar: J. van der Lans en H. Vuijsje, Lage landen, hoge sprongen (1998).

bron 26 Het ontstaan van een jongerecultuur.

Provo

Provo was een groep gelijkgezinden. Ze hadden geen duidelijke satie. Hun acties waren ludiek en speels. De rookbom was hun kleur. Hun kleur was wit. Provo was het 'witte gevaar', met veel witte. Witte schoorstenen tegen luchtvervuiling, witte grachten met te in plaats van geparkeerde auto's, witte fietsen als openbaar ver kon de fiets na gebruik laten staan voor een volgende fietser) en de witkar (een elektrisch leenautootje).

Vrij naar: R. Roegholti, Amsterdam in de twintigste e

bron 28 De ideeën van Provo.

bron 27 Nozems eind jaren vijftig.

Nozems

Eind jaren vijftig krijgen de jongeren meer. De arbeidersjongeren besteden dat aan ni consumptiegoederen en commercieel ver. Ze waren een belangrijke doelgroep gewo voor de eigenaren van bioscopen, cafés en danslokalen. In hun drang naar vrijheid ne deze nozems bezit van de straat. Ze wilden veel mogelijk plezier maken en zo lang mo van hun vrijheid genieten. Ze hadden geen behoefte aan de praatjes van volwassenen verantwoordelijkheid op het werk of in een gezin.

Vrij naar: G. Tillemans (red.), Nachterheid en nozem

De hippietijd

'Vrienden van mij gingen liftend naar India. Zag ze ze anderhalf jaar niet terug.'

'Als we gingen blowen, draaiden we Ravi Shankar of Tibetaanse meditatiemuziek.'

'Dns slooppand was ingericht met spullen van de straat. Al onze meubels kwamen bij het grofwiel vandaan.'

'Zo lang je anderen geen kwaad deed, moest jij anderen doen wat je wilde. Dat was heel belangrijk.'

'Een regelmatig, burgerlijk bestaan kon per definitie niet samengaan met een hippie, dat was duidelijk.'

Uit: K. de Leeuw e.a., Jong! Jongercultuur en stijl in Nederland 1950-2000 (2000).

on 29 Hippies.

ERTEKST

af de tweede helft van de jaren vijftig begon het gedrag van jongeren duidelijk te veranderen. Het woord van ouders was niet langer wet. Jonge mensen maakten hun eigen keuzes en ontwikkelden hun eigen waarden en normen. Zo ontstond er een eigen **jongercultuur**.

Waren in de jaren zestig meer groepen met een eigen cultuur. Ze verschilden van elkaar in leefstijl, kleding, haardracht, en muziekkeuze.

Nozems waren eind jaren vijftig de eerste groep jongeren die zich duidelijk anders gedroegen. Het waren meestal werkende jongeren uit de steden. Nozems reden rond op brommers, rookten shag en hingen veel op straat. Ze gingen naar de bioscoop of de kermis, luisterden naar rock-'n-roll, hadden vetkuiven en droegen leren jacks en spijkerbroeken. De meisjes hadden 'suikerspinnen' (hoog geföhnd haar) en wijde rokken met een brede ceintuur.

- **Provo's** waren hoger opgeleide jongeren. Provo ontstond in 1965 als een actiegroep. Provo's eisten inspraak op de scholen en universiteiten. Ze legden zich niet neer bij het gezag van ouders, kerk, politie en leraren. Provo's bemoeiden zich ook met de politiek. Ze wilden bijvoorbeeld de binnenstad van Amsterdam autovrij maken. Ze probeerden dit te bereiken door te provoceren (uit te lokken): ze demonstreerden en voerden grappige acties die reacties moesten uitlokken. Soms raakten ze daardoor slaags met de politie. Provo's vonden dat je jezelf moest ontplooiën en niet braaf moest meedoen met de grote massa. Mannelijke provo's droegen meestal (witte) spijkerpakken en hadden lang haar. Vrouwelijke provo's gingen vaak gekleed in een minirok.
- **Hippies** wilden de wereld verbeteren door aardig te zijn voor elkaar. Met love and peace en flowerpower zou de wereld er een stuk beter uitzien.

Deze cultuur ontstond in de Verenigde Staten en kwam aan het eind van de jaren zestig naar Nederland. Hippies wilden zonder veel luxe leven. In Amsterdam sliepen hippies op de Dam of in het Vondelpark. Muziek was belangrijk in de hippiecultuur: de eerste grote popfestivals (Woodstock, 1969) werden door hippies georganiseerd. Volgens hippies maakte seks, vrije relaties en het gebruik van drugs het leven mooier. De hippies liepen meestal op sandalen, de jongens hadden lang haar en de meisjes droegen losse, meestal tweedehands kleding met veel kralen en vredesteekens.

Provo's en hippies wilden de samenleving veranderen. Zij waren het niet eens met de grote hoeveelheid wapens in de wereld, de oorlog in Vietnam, de uitbuiting van de derde wereld en de milieuvervuiling.

WB §6 TOEPASSING BLZ. 146